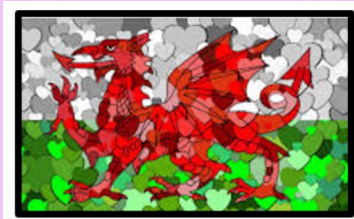

Llwybr Datblygu'r Gymraeg

2023-24

Hedydd Jones

hedydd.jones@pcydds.ac.uk

Darlith 6

Dydd Mawrth 9^{fed} o Ionawr
2024

Nod ac amcanion

- Portffolio Cymraeg.
- Adolygu Arddodiaid a'r treigladau meddal.
- Adolygu arddodiaid a berfenwau.
- Technegau addysgu e.e. drilio.
- Rhedeg arddodiaid.

Portffolio Cymraeg

Tra eich bod chi yn y Brifysgol neu yn yr ysgolion ar eich Profiad Addysgu Proffesiynol rydych yn cael eich annog i gadw tystiolaeth o sut rydych yn datblygu pob un o'r sgiliau iaith canlynol

- Llafar
- Gwrando
- Darllen
- Ysgrifennu

Yn ychwanegol at hyn mae angen tystiolaeth o'u sgiliau Addysgu a Dysgu (e.e.drwy recordio gwers / cynlluniau gwersi, a.y.y.b.).

Y Portffolio Cymraeg yw eich tystiolaeth a fydd yn cael ei asesu.

- Dyma enghreifftiau o'r mathau o bethau gallwch chi eu cynnwys fel tystiolaeth i enghreifftio eich lefel ar bob sgil. Does dim disgwyl i chi gynnwys pob un o'r rhain – gweler y Cyngor Doeth ar waelod y dudalen gynnwys am fwy o fanylion.

	Cyn-fynediad	Mynediad A1	Sylfaen A2	Canolradd B1	Uwch B2	Hyfedredd C1
Llafar	Recordiad yn dweud cyfarchion syml ar ddechrau gwrs e.e. Bore da. Recordiad yn dweud rhai geiriau cyfarwydd.	Recordio eu hunain yn darllen llyfr/ testun syml i'r plant ac yn holi cwestiynau. Recordio meicro-wers fer. Trafodaeth pâr yn holi ac ateb cwestiynau syml, neu'n cael sgwrs fer.	Recordio eu hunain yn darllen llyfr/ testun i'r plant gan ddefnyddio amrywiaeth o batrymau i holi cwestiynau. Recordio meicro-wers. Trafodaeth pâr yn holi ac ateb cwestiynau, neu'n cael sgwrs.	Recordio eu hunain yn darllen llyfr/ testun i'r plant ac yn cynnal trafodaeth syml gyda'r plant. Recordio meicro-wers. Trafodaeth grŵp am bwnc addas.	Trafodaeth grŵp (e.e. am erthygl neu drafodaeth am bwnc llosg ym myd addysg) - gwrandao ac ymateb i'w gilydd. Recordiad o wers sy'n dangos cyfraniad llafar estynedig gan yr unigolyn. Ffug gyfweiliad Recordiad o gyflwyniad llafar y TSI	Trafodaeth grŵp (e.e. am erthygl neu drafodaeth am bwnc llosg ym myd addysg) - gwrandao ac ymateb i'w gilydd Recordiad o wers sy'n dangos cyfraniad llafar estynedig gan yr unigolyn. Ffug gyfweiliad Recordiad o gyflwyniad llafar y TSI.
Darllen	Recordiad yn darllen darn neu lyfr syml iawn – brawddeg neu ddwy.	Recordiad yn darllen sgwrs ar ôl sawl gwrandawriad. Recordiad yn darllen llyfr i'r plant neu'n darllen cyfarwyddiadau i'r plant.	Recordiad yn darllen sgwrs ar ol sawl gwrandawriad. Recordiad yn darllen llyfr i'r plant a thrafod y testun. Tasg ddarllen a deall	Recordiad yn darllen sgwrs ar ol sawl gwrandawriad. Recordiad yn darllen llyfr i'r plant ac yn trafod y testun neu'n mynegi barn arno.	Aseiniad academiaidd â ffynonellau (mwy nag un yn unig) Cymraeg. Recordiad yn darllen rhan o nofel Gymraeg ac yn trafod y testun yn drylwyr mewn	Aseiniad academiaidd ag amrywiaeth o ffynonellau Cymraeg Recordiad yn darllen rhan o nofel Gymraeg ac yn dadansoddi'r testun yn estynedig
		Tasg ddarllen a deall. Ymarferion cyfieithu.	Cyn-bapurau arholiadau darllen Defnyddio'r Gymraeg Sylfaen ar wefan CBAC* Ymarferion cyfieithu.	Tasg ddarllen a deall. Cyn-bapurau arholiadau darllen Defnyddio'r Gymraeg Canolradd ar wefan CBAC*	grŵp e.e Clwb Darllen, neu'n trafod y cymeriad/au	mewn grŵp e.e Clwb Darllen.

Y Portffolio:
Canllaw i'r
mathau o
dystiolaeth i'w
cynnwys

Ysgrifennu	Ateb cwestiynau syml – un gair neu un frawddeg. Ambell frawddeg syml wedi eu hysgrifennu ar adnoddau. Adnoddau geirfa syml e.e cardiau fflach.	Adnoddau addysgol – Mat iaith/poster. Creu rhestr o gwestiynau i ofyn i'r plant mewn cynllun gwers. Ysgrifennu sgrïpt syml. Sgrinluniau o'r cwestiynau yn y Forms lle mae gofyn i chi ysgrifennu /trefnu brawddegau syml yn gywir.	Creu adnoddau – Mat iaith/poster. Creu rhestr o gwestiynau i'w gofyn i'r plant neu'r patrymau byddwch chi'n eu defnyddio mewn cynllun gwers. Ysgrifennu hunanbortread. Sgrinluniau o'r cwestiynau yn y Forms lle mae gofyn i chi ysgrifennu /trefnu brawddegau syml yn gywir.	Creu adnoddau – Mat iaith /poster/ Quizlet Creu rhestr o gwestiynau i'w gofyn i'r plant neu'r patrymau byddwch chi'n eu defnyddio mewn cynllun gwers. Ysgrifennu cynllun gwers drwy gyfrwng y Gymraeg.	Aseiniad academaidd Datganiad personol - cais am swydd Llythyr ffurfiol e.e. at rieni. Adroddiadau ar waith disgyblion.	Aseiniad academaidd Datganiad personol - cais am swydd Llythyr ffurfiol e.e. at rieni. Adroddiadau ar waith disgyblion.
Gwrando	Recordiad o atebion i gwestiynau syml e.e Pwy wyt ti?	Cadw cofnod o ganlyniadau cwisiau/Microsoft Forms lle mae ymarferion gwrando Recordiad ohonoch chi'n gwneud yr	Cadw cofnod o ganlyniadau cwisiau/Microsoft Forms lle mae ymarferion gwrando Recordiad ohonoch chi'n gwneud yr	Cadw cofnod o ganlyniadau cwisiau/Microsoft Forms lle mae ymarferion gwrando	Trafodaeth grŵp (e.e. am erthygl neu drafodaeth am bwnc llosg ym myd addysg) - gwrando ac ymateb i'w gilydd	Trafodaeth grŵp (e.e. am erthygl neu drafodaeth am bwnc llosg ym myd addysg) - gwrando ac ymateb i'w gilydd

		ymarferion gwrando e.e. gwrando ar sgwrs yna ateb cwestiynau /llenwi bylchau. Recordiad ohonoch chi'n ymateb i gwestiynau syml gan ddysgwyr yn y dosbarth e.e. meicro wers lle rydych chi'n ymateb i'r plant.	ymarferion gwrando e.e. gwrando ar sgwrs yna ateb cwestiynau /llenwi bylchau. Recordiad ohonoch chi'n ymateb i gwestiynau syml gan ddysgwyr yn y dosbarth e.e. meicro wers lle rydych chi'n ymateb i'r plant.	Gwrando ar sgwrs yn y Gymraeg a chyfieithu'r cynnwys Recordio sgwrs "naturiol"- holi ac ateb ei gilydd.	Recordiad o wers - dangos ymateb i'r disgyblion (ar y lefel hon, nid yw'n ddigon o dystiolaeth ar ei ben ei hun) Cyflwyriad TSI - y cwestiynau ar y diwedd	Recordiad o wers - dangos ymateb i'r disgyblion (ar y lefel hon, nid yw'n ddigon o dystiolaeth ar ei ben ei hun) Cyflwyniad TSI – y cwestiynau ar y diwedd
--	--	---	---	---	--	--

Methodoleg

Ffilm o wers neu rannau o wersi gwahanol yn dangos gwahanol ddulliau addysgu.
Cynlluniau Gwersi – gyda’r rhannau perthnasol wedi eu hwucholeuo.
Gweithgaredd grŵp neu feicro wers gyda chyfoedion, wedi ei recordio yn dangos un dull e.e drilio
Aseiniad academiadd/hunadfyfyrion sy’n trafod eich defnydd o’r gwahanol ddulliau.
Nodiadau mentor ar wersi sy’n eich canmol am eich defnydd o ddulliau gwahanol i gyflwyno iaith.

Pa dechnegau newydd
(addysgu a dysgu iaith)
ddysgoch chi llynedd?

Dyddiad cyflwyno: 5ed o Fehefin 2024

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Institute of Education
Addysg i Gymru / Education for Wales

Rhagoria
CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG

Portffolio Fframwaith Cymwyseddau Iaith i Athrawon

Rhif Myfyriwr: _____

Rhaglen (ticiwch y blwch perthnasol):

TAR Cynradd	TAR Uwchradd	BA Addysg	
-------------	--------------	-----------	--

	Math o dystiolaeth	Rhesymau dros gyflwyno'r dystiolaeth
SIARAD		
GWRANDO		
DARLLEN		
YSGRIFENNU		
Addysgu a Dysgu		

Cyngor doeth wrth baratoi'r portffolio

- Tystiolaeth BERTHNASOL – rhaid i'r dystiolaeth fod yn berthnasol i'r disgrifiadau lefel.
- DIGON o dystiolaeth o'r 4 sgil a'ch gallu o ran y dulliau addysgu a dysgu, ond peidiwch goriwytho. Ni ddylech gyflwyno mwy na 5 adnodd ar gyfer unrhyw sgil. Meddyliwch PAM rydych chi'n cyflwyno pob darn.
- Gwranddo – os ydych yn cyflwyno tasgau gwranddo fel tystiolaeth, rhaid i chi gynnwys y ffeil sain yn ogystal â'ch atebion i'r cwestiynau, neu fydd y dystiolaeth ddim yn profi eich gallu gwranddo chi.
- Ysgrifennu – cynnwys aseiniad sy'n dangos eich gallu i ysgrifennu yn y Gymraeg a'ch gallu i gyrraedd lefelau uchaf y sgil darllen.
- Addysgu a Dysgu: Ar y lefelau uchaf rhaid i chi ddangos 'amrediad o arddulliau' – dewiswch eich tystiolaeth yn ofalus!
- Os ydych chi'n cyflwyno darn o dystiolaeth sy'n berthnasol ar gyfer sawl sgil, nodwch hynny yn y tabl uchod. Dim ond unwaith fydd angen i chi lwytho'r ffeil i'r PDP.
- Dangoswch eich hun ar eich gorau yn y portffolio – dewiswch eich tystiolaeth yn ddoeth!

- Rhaid i chi gyflwyno'r ffurflen hon fydd yn rhestru yr holl dystiolaeth rydych chi'n ei gyflwyno.
- Cyflwyno ar y PDP.
- Bydd angen esboniad byr iawn i gyfiawnhau pam bod y dystiolaeth yn addas ar gyfer y sgil.
- Does dim problem os oes un darn o dystiolaeth yn profi sawl sgil wahanol. e.e Siarad, Gwranddo ac AD.
- Darllenwch y 'cyngor doeth' wrth baratoi'r portffolio.

Cyngor Doeth: Portffolio

- Tystiolaeth BERTHNASOL a NEWYDD – rhaid i'r dystiolaeth fod yn berthnasol i'r disgrifiadau lefel.
- DIGON o dystiolaeth o'r 4 sgil a'ch gallu o ran y dulliau dysgu ac addysgu, ond peidiwch gorlwytho.
- Cadwch ffeil ar eich bwrdd gwaith 'Portffolio Cymraeg', gydag is-ffeiliau ar gyfer pob sgil – taflwch bethau perthnasol mewn i'r ffeiliau wrth i'r flwyddyn fynd ymlaen.
- Llafar a Gwranddo – ffeiliau sain.
- Ysgrifennu – cynnwys aseiniad sy'n dangos eich gallu i ysgrifennu yn y Gymraeg a'ch gallu i gyrraedd lefelau uchaf y sgil darllen.

Cyngor Doeth: Portffolio

- Dysgu ac Addysgu: Ar y lefelau uchaf rhaid i chi ddangos 'amrediad o arddulliau' – dewiswch eich tystiolaeth yn ofalus!
- Ydw i'n gwneud cynnydd? Gosodwch eich blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn.
- Bydd gofyn i chi eleni gyflwyno eich tystiolaeth fesul sgil – bydd canllaw o'r mathau o bethau gallwch chi eu cynnwys dan bob sgil ar gael.
- Dangoswch eich hun ar eich gorau yn y portffolio – dewiswch eich tystiolaeth yn ddoeth!
- Disgwylir i bob myfyriwr sy'n graddio gyda SAC gael lefelau'r Fframwaith ar eu PDP ar ddechrau eu gyrfa.

BETH YW ARDDODIAD?

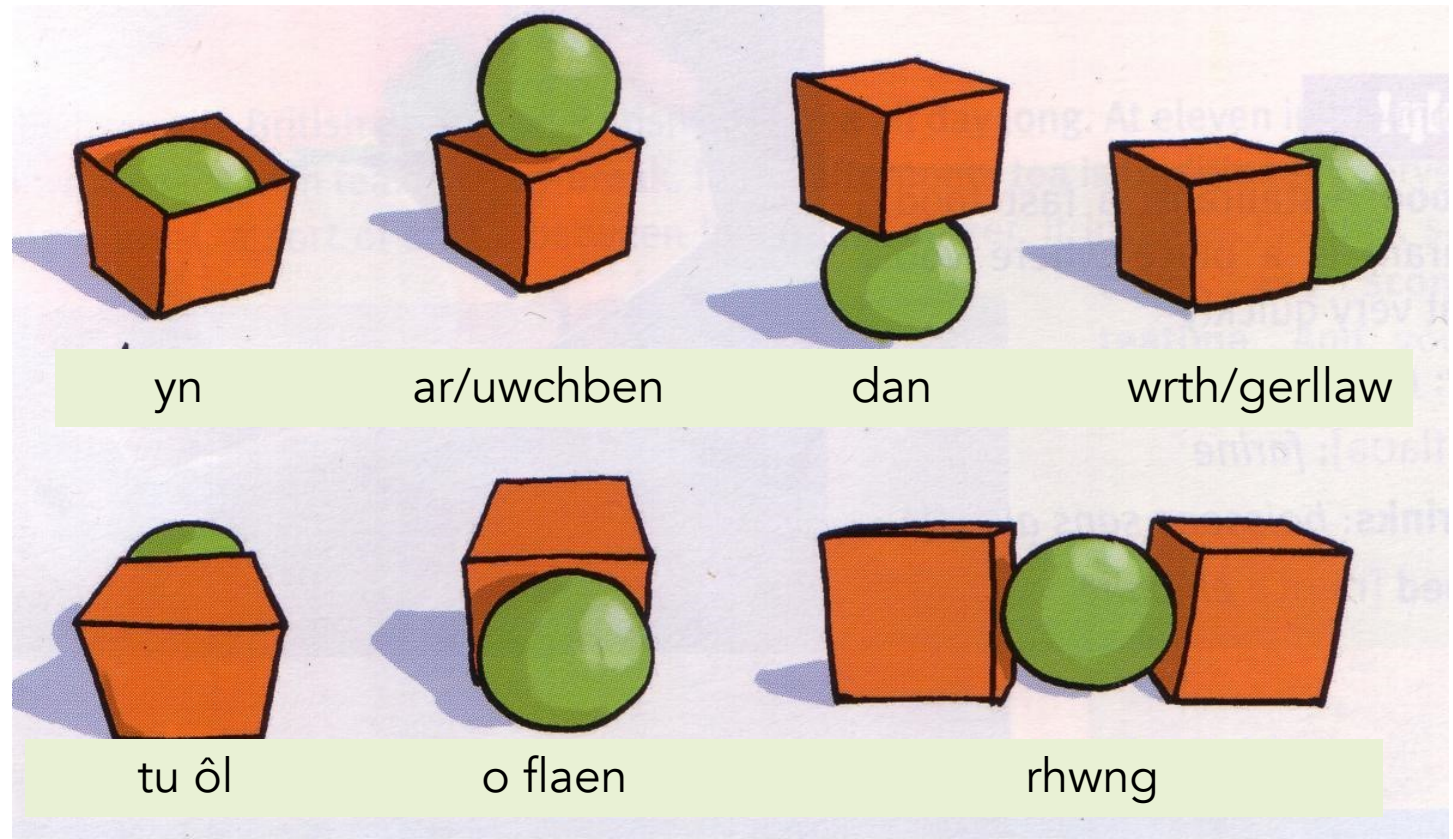
Mae arddodiad yn dangos y berthynas rhwng gair ac enw neu ragenw

Ble mae'r bêl?

Mae'r bêl YN y bocs

arddodiad

YR ARDDODIAID CYFFREDIN

Mae treigladau meddal ar ôl yr arddodiaid yma:

am	ar	at	gan
dros	drwy	wrth	dan
heb	hyd	i	o

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

Drilio a thechnegau addysgu.

Un
dechneg
= canu.

Gwaith grwpiau o 3.

Tasg 1: Storm Syniadau

Pam
drilio?

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

Gwaith grwpiau o 3.

Tasg 2: Storm Syniadau

Technegau
addysgu
e.e. drilio?

Eich tro chi...

Tasg 3: Dewiswch destun ac yna paratowch ddril yn barod i'w gyflwyno i weddill y dosbarth.

Adolygu

Felly, pa un o'r canlynol sy'n gywir?

1. Bydda i'n cwrdd â ti caffi Costa ar ôl gwaith.
2. Teithion ni awyren i Sbaen.
3. Roedd yr ateb yn llyfr Huw.
4. Bob dydd Sadwrn, roedden ni'n arfer mynd car Dad i wylïo'r rygbi.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

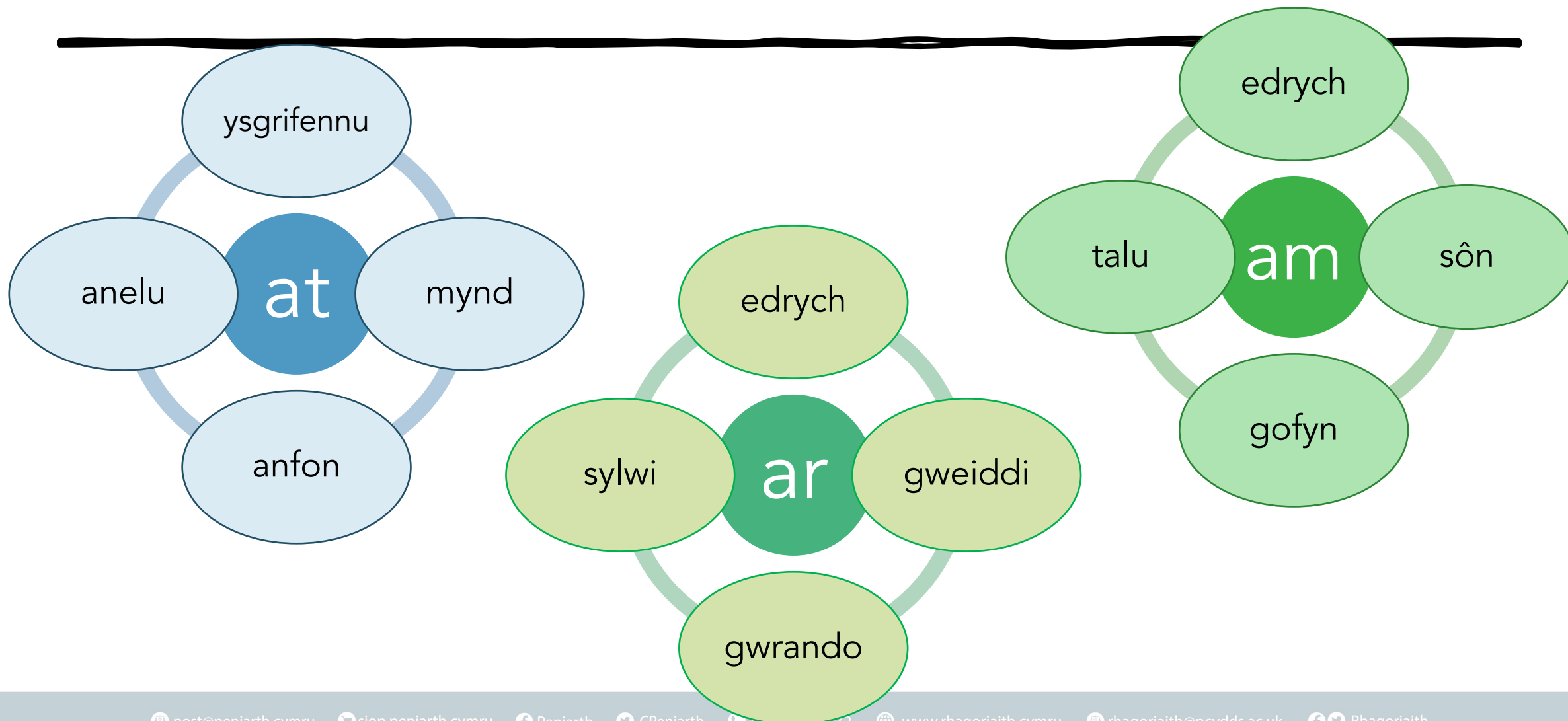
Arddodiaid gyda berfenwau

Pa arddodiad i
ddefnyddio gyda
berfenwau?

Llyfr defnyddiol (£5.99)

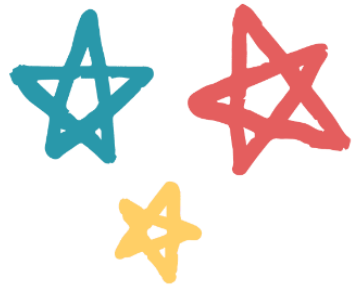

Arddodiaid gyda berfenwau

Adolygu

Pa arddodiad sydd ar goll?

- 1) Ysgrifennu _____ Pennaeth.
- 2) Gwrandewch _____ athro.
- 3) Edrychwch _____ y bwrdd gwyn.
- 4) Peidiwch _____ eistedd wrth y drws.
- 5) Rydym yn ymweld _____ Fferm folly.
- 6) Dywedwch _____ fe.

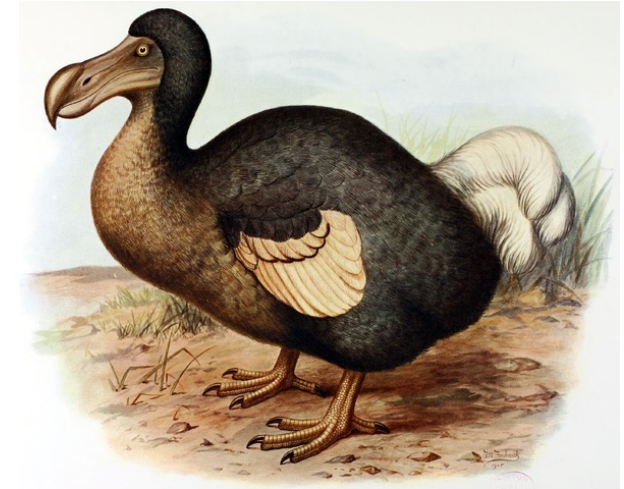

Adolygu

- Peidiwch â defnyddio arddodiaid syml ar ddiwedd brawddegau:

✗ Ble wyt ti'n dod o?

✓ O ble wyt ti'n dod?

- Rhaid rhedeg arddodiaid ar ddiwedd brawddegau:

Mae annwyd **arnaf i**.

Arddodiad RHEDADWY

Mae modd i ni roi person ar gyfer pob arddodiad. Ystyriwch y frawddeg yma:

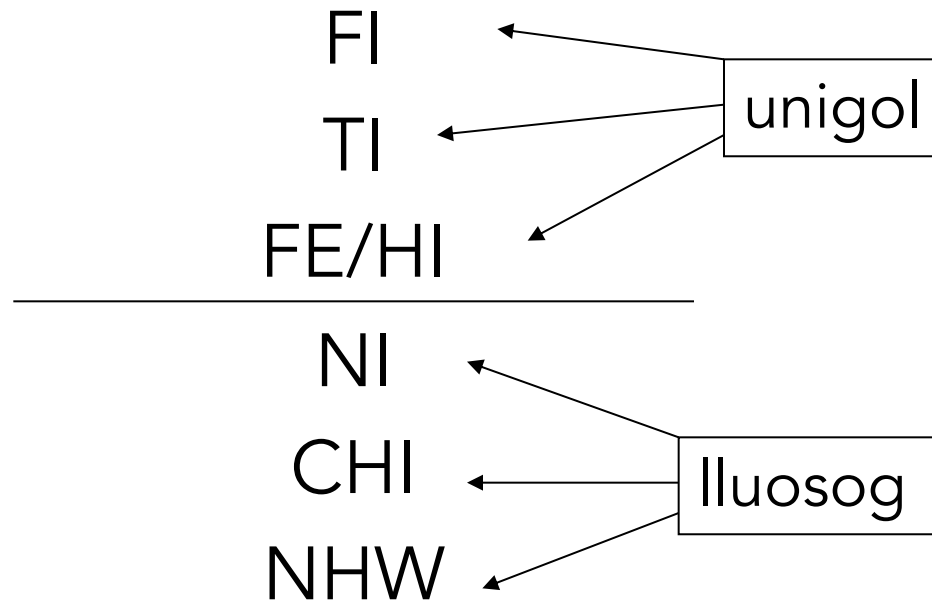
*Paid ag edrych **ar fi**!*

Byddai'n rhaid cywiro'r frawddeg gan ddefnyddio'r arddodiad RHEDADWY, sef arna i/arnaf fi

Beth ydy'r arddodiaid rhedadwy?

Mae chwe person i'r arddodiad rhedadwy sef:

Drwy roi rhain gydag arddodiad fe fyddwch yn
ffurfio'r arddodiad rhedadwy:

ar fi > arnaf fi

ar ti > arnat ti

ar fe > arno fe

ar hi > arni hi

ar ni > arnon ni

ar chi > arnoch chi

ar nhw > arnyn nhw

Mae modd gwneud hyn gyda'r deuddeg arddodiad:

AM

AR

AT

GAN

DROS

DRWY

WRTH

DAN

HEB

HYD

I

O

Rydyn ni eisoed wedi gwneud 'ar', beth am y gweddill?

Rhedeg arddodiaid

Mae 'rhedeg' yr arddodiaid yn golygu 'ymestyn' yr arddodiad

e.e.

Rhedeg yr
arddodiad

ar + fi = arnaf i

i + hi = iddi hi

gan + nhw = ganddyn nhw

Rhedeg y prif arddodiaid

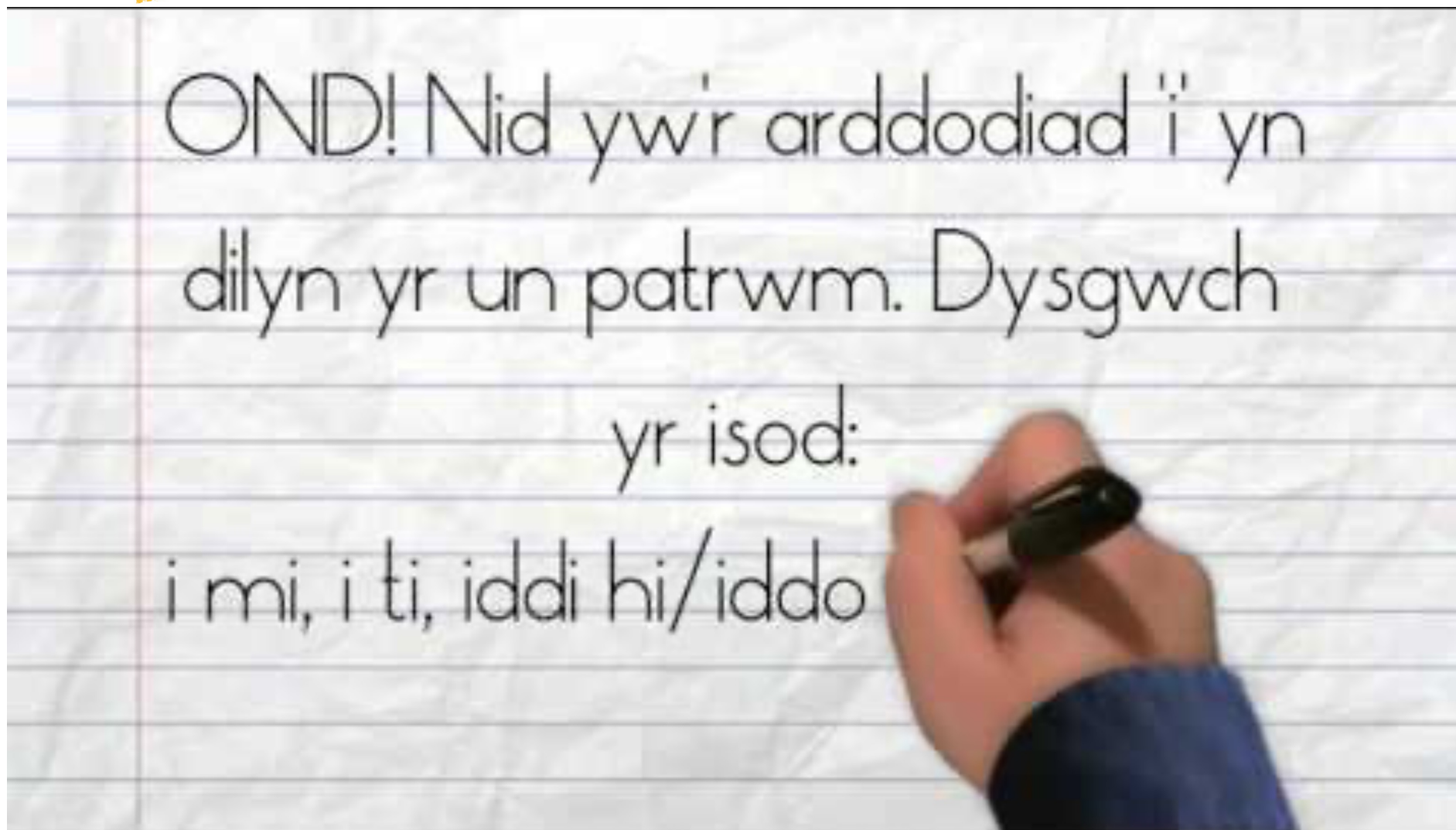
am	ar	at	gan
amdana i amdanat ti amdano fe amdani hi amdanon ni amdanoch chi amdany'n nhw	arna i arnat ti arno fe arni hi arnon ni arno'ch chi arnyn nhw	ata i atat ti ato fe ati hi aton ni atoch chi atyn nhw	gen i gennyt ti ganddo fe ganddi hi gennyn ni gennych chi ganddyn nhw

Rhedeg y prif arddodiaid(2)

heb	i	o	dan
hebddo i	i mi	ohono i	dana i
hebddat ti	i ti	ohonot ti	danat ti
hebddo fe	iddo fe	ohono fe	dano fe
hebddi hi	iddi hi	ohoni hi	dani hi
hebddon ni	i ni	ohonon ni	danon ni
hebddoch chi	i chi	ohonoch chi	danoch chi
hebddyn nhw	iddyn nhw	ohonyn nhw	danyyn nhw

Rhedeg y prif arddodiaid (3)

dros	drwy	wrth	rhwng
drosta i drostat ti drosto fe drosti hi droston ni drostoch chi drostyn nhw	drwyddo i drwyddot ti drwyddo fe drwyddi hi drwyddon ni drwyddoch chi drwyddon nhw	wrtha i wrthot ti wrtho fe wrthi hi wrthon ni wrthoch chi wrthon nhw	rhyngho i rhynghot ti rhynghddo fe rhynghddi hi rhynghon ni rhynghoch chi rhynghon nhw

Pa fath o wall sy'n gyffredin?

Y gwall mwyaf cyffredin yw peidio defnyddio arddodiad rhedadwy. Edrychwch ar yr esiamplau:

Edrychodd Sian ar fe'n flin.

Cefais anrheg gan fe heddiw.

Diolchodd mam dros ni.

Rhoddodd Nansi y got i hi.

CRYNHOI'R RHEOLAU

- Ceir treigladd meddal ar ôl yr arddodiaid AM, AR, AT, GAN, DROS, DRWY, WRTH, DAN, HEB, HYD, I, O.
- Mae angen sicrhau eich bod yn defnyddio'r arddodiad cywir yn dilyn berfenwau e.e. gwrando ar berfformiad.
- Mae angen rhoi'r arddodiad yn ei ffurf redadwy ar adegau a dylem geisio nodi pa berson sydd ei angen e.e.

ar fi > arnaf fi (person 1af unigol)

Rhowch ffurf gywir yr arddodiaid yn y brawddegau canlynol:

1. Mae (**gan**) fe goesau hir felly mae'n gallu rhedeg yn gyflym.
2. Ysgrifennais bortread (**o**) ti yn fy arholiad Cymraeg.
3. Rhedon ni yr holl ffordd adref, gan fod ofn (**ar**) ni.
4. Dywedodd yr athro (**wrth**) nhw i fod yn dawel.
5. Dywedais (**wrth**) chi am fynd i weld eich athrawes ddosbarth.
6. Mae'n rhaid (**i**) fi fynd neu byddaf yn hwyr.
7. Chlywi di ddim oddi (**wrth**) i am bythefnos gan fy mod ar fy ngwyliau.
8. Mae (**ar**) ofn fy mod wedi anghofio fy ngwaith cartref.

Ymarferion:

Defnyddiwch y ffurfiau a ddefnyddir mewn brawddegau:

a)	Ail Berson Unigol	<i>at</i>
b)	Trydydd Person Unigol, Gwrywaidd	<i>dros</i>
c)	Trydydd Person Unigol, Benywaidd	<i>i</i>
ch)	Ail Berson Lluosog	<i>o dan</i>
d)	Person Cyntaf Unigol	<i>oddi wrth</i>
dd)	Trydydd Person Lluosog	<i>gan</i>
e)	Trydydd Person Unigol, Gwrywaidd	<i>rhag</i>
f)	Trydydd Person Unigol, Benywaidd	<i>wrth</i>
ff)	Ail Berson Unigol	<i>o</i>
g)	Person Cyntaf Lluosog	<i>heb</i>

Nodwch yr arddodiad a ddylai ddilyn y berfau canlynol:

anghofio	anelu	chwerthin	cofio	rhyfeddu
hiraethu	ffarwelio	llwyddo	peidio	ysgrifennu

Darlith nesaf:
16^{eg} o Ionawr 2024
11- 1 y.p.

